

त्रिषष्टिशलाकापुरुषचरित (त्रि०श० + च०) n. Titel eines Werkes H. 193, Sch. (०शालाका०). — Vgl. शलाकापुरुष.

त्रिषुपर्णा s. u. त्रिसुपर्णा.

त्रिष्टुब्धम् (त्रिष्टुब् + ह०) adj. das Trishtubh-Metrum habend AV. 6, 48, 8. ÇAT. Br. 12, 3, 4. KĀTJ. Çr. 25, 12, 7. ÇĀÑKH. Çr. 14, 33, 12.

त्रिष्टुम् (त्रि + स्तुम्) f. N. des bekannten Metrums von 4 Pāda's mit je eilf Silben RV. PRĀT. 16, 41. fgg. KĀNDAS 4.6. Nir. 7, 12. इन्द्रस्य त्रिष्टुबिह भृगो ब्रह्मः RV. 10, 130, 5. 14, 16. 8, 58, 1. VS. 9, 33. AV. 8, 9, 14. 20. ÇAT. Br. 1, 3, 5, 5. 8, 2, 12. 4, 3, 2, 8. 11. AIT. Br. 1, 6. त्रिष्टुम् रात्र्यस्यानुब्रूयात्त्रैष्टुभो वै रात्र्यः 28. 3, 23. 25. ÇĀÑKH. Çr. 7, 27, 11. 22. 80. VP. 42. BṛĀG. P. 3, 12, 45. In der späteren Metrik jedes aus 4 × 11 Silben bestehende Metrum COLEBR. Misc. Ess. II, 160. In TS. und TBa. ingewissen Verbindungen त्रिष्टुम्: गायत्री पुरोऽनुवाक्या भवति त्रिष्टुग्याद्या 2, 6, 2, 6. इन्द्रियं वै त्रिष्टुगिन्द्रियं माध्यंदिनं सर्वन्म 3, 2, 2, 3. 2, 4, 41, 2. इन्द्रियं वै त्रिष्टुक् इन्द्रियमेव यज्ञमाने दधाति TBa. 1, 7, 2. त्रिष्टुभामर्कः N. eines Sāman Ind. St. 3, 218.

त्रिष्टोम (त्रि + स्तोम) 1) adj. drei Stoma zählend: अहानि ÇĀÑKH. Çr. 16, 22, 8. — 2) m. N. eines Ekāha ÇĀÑKH. Çr. 15, 16, 10. KĀTJ. Çr. 15, 9, 25.

त्रिष्टं (त्रि + स्थ) 1) adj. auf drei (Unterlagen) stehend P. 8, 3, 97. रथ RV. 1, 34, 5. — 2) m. N. pr.: त्रिष्टावहृत्री (sic) असुरब्रह्मै KĀTJ. in Ind. St. 3, 461. fg.

त्रिष्टेन (त्रि + स्थिन्) adj. auf dreifachem Grunde stehend, nach MA-ALBU. = विद्यादिषु स्थितः शीलवत् (vgl. त्रिभुक्तिः) VS. 30, 14.

त्रिस् (von त्रि) adv. drei Mal P. 5, 4, 18. VOP. 7, 71. euphonische Regeln P. 8, 3, 43. त्रिर्नक्तं याथस्त्रिर्विश्रान्ता दिवा RV. 1, 34, 2. fgg. 4, 53, 5. त्रिरङ्कः (vgl. P. 2, 3, 64) 1, 116, 19. 3, 4, 2. त्रिरा दिवः 1, 142, 3. 3, 54, 11. त्रिर्मनुषाः पर्यश्च नर्यन्ति 1, 162, 4. त्रिरस्य ता परमा सन्ति सत्या स्यात्का देवस्य त्रिर्निमान्ययोः 4, 1, 7. द्विर्त्रिर्मरुतो वावृधत् 6, 66, 2. त्रिष्पृती 8, 80, 7. त्रिः षष्टिः (मरुतः) 8, 85, 8. त्रिस्मै सप्त धेनुवो डुडुहे 9, 70, 1. 7, 87, 4. 8, 58, 7. 10, 64, 8. ÇAT. Br. 3, 3, 2, 8. 11, 5, 1, 1. 14, 9, 4, 18. KĀTJ. Çr. 2, 4, 23. 6, 26. 3, 1, 12. M. 2, 60. 181. 3, 217. R. 1, 71, 22. 2, 28, 15. BṛĀG. P. 2, 2, 34. त्रिरब्दस्य M. 3, 281. 11, 223. 259. त्रिः सप्तकृत्वः MBh. 1, 2459. R. 5, 2, 31. BṛĀG. P. 1, 3, 20. त्रिः प्रसृतमद an drei Stellen MBh. 1, 5885.

त्रिसंवत्सर s. u. त्रिषंवत्सर.

त्रिसत्य s. u. त्रिषत्य.

त्रिसंधि 1) adj. s. u. त्रिषन्धि. — 2) f. eine Malvenart RĀG. im ÇKDr. त्रिसंधी (wohl त्रि + संध्या) NIGH. PR. Vgl. त्रिसंध्या, त्रिसंध्यकुमुमा.

त्रिसंधिक (wohl त्रिसंध्यिक zu lesen von त्रिसंध्य) adj. an den drei Tagesabschnitten stattfindend JAVANEÇVARA in Z. f. d. K. d. M. 4, 347.

1. त्रिसंध्य (त्रि + संध्या) n. die drei Tagesabschnitte: Sonnenaufgang, Mittag und Sonnenuntergang AK. 1, 1, 3, 3. H. 140. f. 3 BĀR. zu AK. ÇKDr. f. Śra Lois. zu AK. ०संध्यम् adv. zur Zeit der drei Saṁdhibjā ÇĀÑKH. GRHJ. 4, 7. PĀR. GRHJ. 2, 11. MBh. 3, 4063. 7006. ÇAT. 14, 21. 110.

2. त्रिसंध्य (wie eben) 1) adj. f. Śra zu den drei Tagesabschnitten in Beziehung stehend: दातायणी eine Form der Durgā MATSJA-P. in Verz. d. Oxf. H. 39, b, 12. — 2) f. Śra eine Malvenart NIGH. PR.

त्रिसंध्यकुमुमा (त्रि० + कुमुम) f. eine Malvenart RĀG. im ÇKDr.

III. Theil.

NIGH. PR.

त्रिसप्त s. u. त्रिषप्त.

त्रिसप्तै (von त्रिसप्तति) adj. f. 3 der 73ste MBh. und HARIV. in den Unterschrr. der Adhijāja.

त्रिसप्तति (त्रि + सप्त) f. dreiundsiebenzig P. 6, 3, 49. 2, 35. Schol. zu KĀTJ. Çr. 4, 8, 16. — Vgl. त्रयःसप्तति.

त्रिसप्ततितम (vom vorherg.) adj. der 73ste MBh. 2 und R. in den Unterschrr. der Adhijāja.

त्रिसप्तन् (त्रि + सप्तन्) drei Mal sieben: विद्धा चैनं त्रिसप्तभिः (वापैः) MBh. 9, 664. त्रिसप्तकृत्वम् HARIV. 18642; vgl. त्रिः सप्तकृत्वः unter त्रिस्.

त्रिसम (त्रि + सम) 1) adj. drei gleiche (Seiten) habend: ०चतुरस्र COLEBR. Alg. 295. — 2) n. eine Mischung zu gleichen Theilen aus gelber Myrobalane, Ingwer und Melasse (गुड, st. dessen गुळवेले Menispermum glabrum NIGH. PR.) RĀG. im ÇKDr.

त्रिसर् m. (nach dem Schol. auch n.) = कृशर, कृसर H. 398.

त्रिसर्ग (त्रि + सर्ग) m. nach BURN. le triple produit (des qualités) BṛĀG. P. 4, 1, 1.

त्रिसवन s. u. त्रिषवण.

त्रिसामन् (त्रि + सामन्) adj. drei Sāman oder das त्रिःसामन् genannte Sāman singend: उद्गाता तत्र संग्रामे त्रिसामा डुडुभिः MBh. 12, 3638.

त्रिसामा (wie eben) f. N. pr. eines Flusses VP. 176. BṛĀG. P. 5, 19, 18.

त्रिसाम्य (त्रि + साम्) n. ein gleiches Verhältniss der drei (Grundeigenschaften) BṛĀG. P. 2, 7, 40.

त्रिसाकृत् (von त्रि + सकृत्) adj. f. 3 aus 3000 bestehend KĀTJ. Çr. 17, 7, 23.

त्रिसिता (त्रि + सिता) f. drei Arten von weissem Zucker: गुडोत्पन्ना, मधुजा und किमोल्या NIGH. PR. = त्रिशर्करा RĀG. im ÇKDr.

त्रिसीत्य (von त्रि + सीता) adj. drei Mal gepflegt AK. 2, 9, 9. H. 968.

त्रिसुगन्धि (त्रि + सु०) n. die drei Wohlgerüche, = त्रिजात RĀG. im ÇKDr. SUÇR. 2, 483, 9. ०सुगन्धिक dass. 493, 21. ebenso ०सौगन्ध्य 1, 162, 12.

त्रिसुपर्णा (त्रि + सु०) subst. Bez. bestimmter Lieder; adj. mit diesen Liedern vertraut M. 3, 185. VP. 325. MĀR. P. 31, 23. त्रिषु पर्णाः (sic) MBh. 13, 4296. ०सुपर्णाक dass. JĀG. 1, 219. — Vgl. त्रिसौपर्णा.

त्रिसुवर्चक (त्रि + सु०) adj. wohl dreifachen schönen Glanz habend MBh. 3, 14156.

त्रिसौगन्ध्य s. u. त्रिसुगन्धि.

त्रिसौपर्णा (von त्रि + सुपर्णा) adj. in Beziehung stehend zu den सुपर्णा genannten Liedern: त्रिः परिक्रातवानेतत्सुपर्णा धर्ममुत्तमम् । यस्मात्तस्माद्गतं ह्येतत्त्रिसौपर्णमिच्छेद्यते MBh. 12, 13567. त्रिसौपर्णा (wohl त्रिसौपर्णा zu lesen) तथा ब्रह्म यजुषां शतरुद्रियम् 10413. प्रथमत्रिसौपर्णा als Beiw. von Vishṇu 12864 (S. 818, Z. 5 v. u.) — Vgl. त्रिसुपर्णा.

त्रिसौपर्णा s. u. त्रिसौपर्णा.

त्रिस्कन्धक (त्रि + स्कन्ध) Titel eines Sūtra VJUTP. 42.

त्रिस्तन (त्रि + स्तन) adj. 1) aus drei Zitzen gemolken KĀTJ. Çr. 8, 3, 1. — 2) f. 3 dreibrüstig MBh. 3, 16187. PAÑKĀT. V. 77. 259, 24. fgg.

त्रिस्तावै (त्रिस् + तावत्) adj. f. (in Verbindung mit वेदि) drei Mal das gewöhnliche Maass überschreitend P. 5, 4, 84.